

HECE TAŞLARI

44

Aylık Şiir Dergisi

Cumali Ünalđı Hasannebiođlu

Mustafa Ökkeş Evren

Ahmet Süreyya Durna

Âşık Muhsinoğlu

Prof. Dr. Saim Sakaoğlu

Ali Daşkın

Metin Mert

Mevlüt Yavuz

Halil Bozdođanođlu

Hasan Nalçacı

Mehmet Rayman

İbrahim Eryiğit

İlker Gülbahar

Nuri Peksöz

Mevlüt Yavuz

Musa Göçer

Süleyman Pekin

İsmail Özmel

Taner Karataş (Mîzânî)

Ömer Kaplan Kozanoğlu

Ali Kemal Mutlu

Ahmet Yalçinkaya

Elvin Mütaliboğlu

Songül Özel

Tayyib Atmaca

Metin Özarslan

TEBESSÜMLER BUZDAN YAPMA BİR ÇİÇEK

Geriye baktıkça korkum büyüyor, her gün biraz daha azalıyoruz, bizde mi bir hal var âlem mi böyle, her gece gam yüklü kervanlar gelir, enine boyuna uzar geceler, saatlerin zembereği bozulur, efkâr gelir soframıza oturur, hatıralar uzaklardan el sallar, gözlerimiz bulutlanır durmadan, türkülerle dudağımız dağlanır, yutkunmak isteriz dilimiz kurur, ağlamak isteriz gözümüz uyur, acıktıkça yeriz ciğerimizi.

Herkesin işi çok gün az geliyor, evler arasında yüce dağlar var, konu komşu var mı yok mu bellisiz, hısım akrabayı sizlere ömür, aramızdan ayrılalı çok oldu, çoluk çocuk büyüdükçe dert artar, kim derde şükreder kim derdi tartar, kim kusur ararken kim kusur örter, herkesin evinde her bir şeyi var, herkes yorgun argın döner evine, ne kapıda selam aleyküm selam, ağızlarsa akrep yılan yuvası.

Gün nerde doğuyor nerde batıyor, başlar göğe değmek için yekindir, avuçlardan asumana kuş uçmaz, endam aynasına bakan kalmadı, iki sirke küpü herkesin yüzü, camdan bakıp geçer insan insana, tebessümler buzdan yapma bir çiçek, lafla peynir gemileri yol alır, özgüvenin mayasını bozdular, birbirinden farklı yönler yöntemler, herkes kendi mağarasına çekildi, birbirine yetmez kimsenin sesi.

Kendimizden öte göç göç başladı, kimi iç evine kimi dağlara, tehciye zorlanır kalana af yık, hani dünya oyun ile oynadı, hani herkes birbiriyle paydaştı, çağlar değişse Firavun Karun, aynı kaptan yerler kavga bilmezler, sana ne oluyor insan kardeşim, herkes her gün birbirinin etini, yiye yiye nefsi dizine iner, okyanuslar her gün dev dalgalarla, kıyılarımızı yerle bir eder, bizse bize saldırırız bizlerle.

Tayyib Atmaca

HECE TAŞLARI Aylık Şiir Dergisi

Yayın Yönetmeni Tayyib Atmaca

Son Okuma Metin Özarslan

Kapak Fotoğrafı Yasin Mortaş

Tasarım Adem Konan

Yazışma Haydar Bey Mh. 32077 Sk. Armada 2 D 6 Onikişubat K.Maraş

0535 391 92 50 hecetaslaridergisi@gmail.com

44. Sayı 15 Ekim 2018 ISSN 2149-4509. (e-dergi)

Şİ'R'İN

Cumali Ünalđı Hasannebiođlu

Dahi hürmet ederiz hürmet Allaha deriz
Şevk ile yol gideriz hasret Allah'a deriz

Aşk elinden nicesi ipini atar gezer
Kalbimiz dahi bađlı kesret Allah'a deriz

Göz görmezdi el ermez ayak yolda yürümez
Anın içün kalb ile nusret Allah'a deriz

Ağlayı ağlayı gez yeryüzü toprağını
Hakk'tan başkası var mı, niyet Allah'a deriz

Bir nefesin bedeli bir çiçeđin kefeni
Ya bunca lütfa biz de minnet Allah'a deriz

Bir tozca hükmün yoktur şu dünya bazarında
Var Cumali "Hû !" de coş rüyet Allah'a deriz

Fethiye 06 Eylül 2018, 12:00-13:00

ŞİİR VE GELENEK ÜZERİNE KONUŞMALAR/onyedi

Mustafa Ökkeş Evren

Konuşturan: **Tayyib Atmaca**

Önünüzde tarihi bir kapı var ve siz bu kapıyı elinizde avuç alanınızı aşan bir usta elinde düğülmüş bir açar ile sözün kapısını açtığınızda gelenek ve şiir üzerine döşediğiniz, ruh ve gönül işçiliği ile süslediğiniz şiir otağı nasıl meydana geldi?

Anladığım kadarıyla şiire nasıl başladığımı soruyorsunuz. Çok özel bir hikâyesi yok şiire başlama-
mın. Şiir kendisini sevdirmişti bana. Ortaokul sıralarında Yunus Emre'nin, Ziya Gökalp'in, Arif Nihat
Asya'nın, Necip Fazıl'ın ve Abdurrahim Karakoç'un şiirlerini okumuş, birçoğunu da ezberlemiştim. Lise-
de Fuzulî'nin, Baki'nin, Nedim'in, Şeyh Galip'in Nef'î'nin, Ziya Paşa'nın şiirleri okuyarak ve yine birçoğu-
nu ezberleyerek girdim şiirin otağına. Okuya okuya dilim ve gönlüm bu şiirlere aşına oldu. Fakat henüz
bir şiir otağı kurabilmişmiş değilim.

Yanınıza genç bir şair adayı geldi, elinde üç beş tane şiiri var ve günümüz şairlerinin parmak izlerini taşıyan ya da taşımayan şiir eskizlerini size sunarak “ağabey bu şiirlerimi bir bakar mısınız, benden şair olur mu?” dedi. Bu şair adayının yol hazırlığı gönül çantasında neler olmalı?

Bu sorunuza cevap verirsem kendimi “ağabey”, “usta”, “üstad” konumu görmüş olurum ki o zaman haddimi aşmış olurum. Hem çağ değişti artık. Hiç kimse elinde dosya yahut üç beş tane yazdığı şiirini alıp birilerinin kapısına gitmiyor. Şiirin ustalarına ulaşmak zor... Bu “ağabeylik” işini çoğunlukla edebiyat dergileri üstleniyor. Gençlerden şiir yazıp bana gösterdiklerinde teknik açıdan birkaç şey söyleyip, dişe dokunur bir şeyler varsa şiirlerini edebiyat dergilerine göndermelerini tavsiye ediyorum. Şiir yazılıyor ve anında yayımlanabiliyor sanal dünyada. Kendimin yol hazırlığı ise şöyle olmuştu. Yukarıda isimlerini zikrettiğim şairlerin şiirlerini okumuş, ruhumu, gönlümü ve dilimi bu şiirlerle yıkamış ve niyet etmiştim bu ruhta şiirler yazmaya. Niyet etmem bu işin bir heves işi olmadığına inanmamdandı. Sonra mı? Şiir yolunda şiir ülkesine doğru gidiyorum. Ancak benim değil de Şair Nabî'nin şiir ve şairlik konusunda adam akıllı tavsiyeleri var. Genç şair adaylarına bunları hatırlatabilirim, bu tavsiyelere uyup uymamak kendilerine kalmış.

“Hüsne sarf eyle sözi şâir isen
Halkı teshîre çalış kâdir isen”

Nâbî, geçmiş (büyük) şairlerin sözlerinin kalbi ayna gibi parlattığı kanaatindedir. Böylece önceki sanatkarların eserlerini okumanın, insan kalbindeki kederi, tasayı, dünyevî kaygıları giderdiğini, kişiye zevk ve safâlar verdiğini belirtmiş oluyor.

Darbü'l-mesel îrâdına bu 'asrda Nâbî
Kimse olamaz Sâbit Efendi'ye resîde

Nâbî, şiirlerinde atasözlerini ve halk tabirlerini ustaca kullanmasıyla meşhur Bosnalı Sâbit'i (ö. 1124/1712) bu meziyeti yönünden takdir eder.

Ey şi'r miyânında satan lafz-ı garîbi
Divân-ı gazel nüsha-i kâmûs degüldür

Öyle çözülmesi danışmaya muhtaç, düğümlü, manası az, sözü iştirilmemiş, her satırı lügate bakmaya sebep olan şeylere şiir ve inşa (sanatlı nesir) denmesi uygun değildir:

Dinsün mi şîr ü inşâ öyle mu‘akkadâta

Kim ola hall ü ‘akdi muhtâc-ı istişâre

Açık açık söyleme yerinin caddesi dururken, manayı, ihtimâlin kapalı sokağına esir etmenin uygun olmayacağını ifade eder¹

Aynı şekilde Keykavus’un, 1082 yılında, oğlu Gilan Şah’a hitaben yazdığı öğütleri Kâbusnâme adlı eserinde topladığı bilinmektedir. İşte bu kitapta oğluna Şair Olursan... Başlığıyla yazdığı öğütleri de gü-zümüz genç şairlerin ilgisine sunalım.

“Ey oğul, eğer şair olup da şiir söylemeye niyetlenirsen, şiirde sözünün açık olmasına çalış. Sakın ör-tülü söylemeyesin. Mesela bir şiirde bir sözün anlamını yalnız sen biliyorsan, başkası bilmiyorsa o sözü söyleme.

Çünkü şiiri halk için söylerler. Kendi kendileri için söylemezler. Öyleyse şiirin anlamı açık olmalıdır ki açıklığından ötürü herkes beğensin. Ama şairin hem vezne ve kafiye kani olmaması gerektir.

Sen de hayalsiz, düzensiz ve sanatsız bir şiir söyleme. Eğer şiirinin, bütün şairlerin şiirlerinden üstün görünmesini istersen, sözü mecazî olarak söyleme; ama mümkün olan benzetmeleri övgüde çok kullan, hele övdüğün kişi olgunluk sahibi olursa. Ama eğer bestelenmesi için gazel söylersen sanatlı olmasa da önemi yoktur, ancak gazeli güzel ve taze söylemen gerektir.”

Başkasının şiirinden çalma.

Ama sanatlı şiir söylemeye kadir oldun, kalıpları, vezinleri kullanmakta ustalaştın, işte o zaman eğer sana hoş gelen garip bir mana iştirsen ve o garip manayı oradan alarak bir yere daha götürmek ve kul-lanmak istersen olduğu gibi kullanma. Bir başka kılığa sok, ta ki hırsızlığın ispat edilmesin.²

Gelenekle gelecek arasında kurulan köprüden elimizi kolumuzu sallayarak geçebilir miyiz? Bu köprüden geçebilmek için hangi çığırlardan geçmemiz gerekir?

Gelenek derken geçmiş mi kastediyorsun bilmiyorum ama köprünün bir ayağı gelenekse diğer ayağı modern olmalı. Yok, eğer köprünün bir ayağı gelecekse diğer ayağı geçmiştir. Her neyse köprüde bekleyen bir Deli Dumrul varsa geçmek zor, yoksa dileyen elini kolunu sallayarak rahatlıkla geçer bahsettiğin köprüden.

Günümüzde geleneksel şiirin memelerinden emmeden modern şiir yazılabilir mi?

Gelenek nedir? Gelecek nedir? Geçmiş nedir? An nedir? Modern nedir? Post modern nedir? Tüm bu kavramların üzerinde enine boyuna durup geleneksel ve modern kategorileştirmesini iyi tahlil etmek gerektiği kanısındayım. Bu tahlile “muhafazakâr edebiyatı” da dâhil etmek gerek. Çünkü gelenek gibi muhafazakârlığında modern ve moderniteden bağımsız olduğunu düşünmüyorum. Modernlik anın ve geleceğin daha mükemmel, geçmişin ise işe yaramaz ve kötü olduğu fikrine vurgu yapar. Oysa gelecek (henüz) yoktur, an oluşandır, her şey geçmişte gizlidir. İnsan gelecekte çok geçmiştir. Geçmiş olan değerlidir. Ezcümle kategorize etmeden şiirin yazılabilmesi için ehliyet ve mensubiyet şart diyorum.

Divan ve halk şiirini tanımadan günümüz “modern şiir”ini yazarken karşılaştığımız engelleri nasıl aşmalıyız?

Herkes çağının ve döneminin şiirini yazıyor. Bir engel var mı bilmiyorum?

Sözlü bir medeniyetin köşe taşlarını oluşturan şiir nasıl oldu da gönül ve ruh ikliminden uzaklaşarak içi boş kelime yığınlarıyla dolu sadece manası yazanın karnında saklı “şiir” şekline dönüştü?

Dediğim gibi şairin yaşadığı çağ ve dönemin şiiriyle alakalı bir durum bu. Modern şiirin doğasında var, yenilik adına icat çıkarma işi.

1 Âdem Ceyhan, “Nâbi’nin Şiir ve Diğer Edebî Konular Hakkındaki Görüşleri”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S. 5, İstanbul 2010, s. 1-34

2 Keykavus, Kâbusnâme, [Haz. Hasan Ahmet Gökçe], Antik Dünya Klasikleri, İstanbul 2008, s. 157.

Şiir bize neyi anlatır?

Şair neyi anlatmak istiyorsa şiir onu anlatır. Şiir şairden bağımsız bir şey değildir.

Şiirde usta çıracak ilişkisi var mıdır?

Her işin ustaları ve acemileri olduğu gibi şiirde de ustalar ve acemiler vardır. Fakat usta çıracak ilişkisi talep etmek ve kabul etmekle alakalı bir durumdur.

Şair kendi üslubunu nasıl oluşturur?

Yaza yaza. Ne yazdığını ve nasıl yazdığını bile bile...

Gelenekten habersiz geleceğe şiiri nasıl taşırız?

Hiçbir şey geçmişten ve gelenekten bağımsız değildir. Köksüzlük asla.

Modern şiir ya da günümüz şiiri deyince neyi anlıyoruz?

Ben şiiri modern yahut geleneksel şiir diye ayırmıyorum. Bu nedenle modern ya da günümüz şiiri deyince de serbest yazılan şiir aklıma gelmiyor. Başkaları ne anlıyor onu da bilmiyorum.

Edebiyat dergilerinde şiir “başrol oyuncusu” olarak ön yazıdan hemen sonra “cam kenarı”nda yer almasına rağmen neden şiir kitapları basılmıyor, basılsa da satmıyor. Şiir dergilerin ya da okurun “dolgu malzemesi” mi oldu?

Şiir gerçekten dergilerin “başrol oyuncusu mu?” yoksa” yardımcı oyuncusu mu?” bunu mevcut dergilerin içeriklerine bakarak anlayabiliriz. Kırağı’dan sonra yalnızca şiir yayımlayan dergi var mı bilmiyorum. Fakat yalnızca öykü yayımlayan epey dergi var. Ayrıca herhangi bir edebiyat dergisinin bir sayısında kaç tane öykü/hikâye, kaç tane şiir yayımlanıyor bunlara da bakmak lazım. Şiirin, okur yahut dergiler tarafından “dolgu malzemesi” olarak kullanıldığını söylememiz edebiyat dergilerine ve okurlarına haksızlık olur diye düşünüyorum. Şiir okumak cesaret ister. Şiiri anlamak için çaba lazım.

Şiir kitaplarının da hikâye, deneme ve roman kitapları gibi çok okunması için özellikle Milli Eğitim Bakanlığının öncülüğünde edebiyat öğretmenlerinin öğrencilerine şiir ezberletmeleri ve şiir kitapları önermeleri şiiri ve şiir kitaplarına açılan kapıyı aralar mı?

Aralar. Aralamakla kalmaz belki de ardına kadar açar. Çocuklara yazan bir şair olarak şunu rahatlıkla söyleyebilirim ki şiiri sevdirmiş işi evde anneyle başlar. Anneler bebeklerini ninnilerle uyutup, ninnilerle büyütse, sonra öğretmenler ana okul, ilkokul ve ortaokul dönemlerinde çocukların dillerine ve gönüllerine şiiri koyabilselerdi, şiir de, şiir kitapları da baş tacı edilirdi diye düşünüyorum. Bilmiyorum yanlış mı düşünüyorum?

Osmanlı Padişahlarının kahir ekseriyeti şiir ya da bir güzel sanatla ilgilendiğinden bir ince ruha sahiptirler. Bundan dolayı içinde yaşamış olduğumuz yüzyıldan önce yaşamış şairler şiirleriyle hâlâ yaşamaya devam ediyorlar. Bu hususta gerek devleti yönetenler gerekse şehir eminlerine reçete olacak düşünceleriniz nelerdir?

Geçmiş başbakanlarımızdan bir şairdi. Yine yakın dönem başbakanlarımızdan birinin kültür ve sanat anlamında entelektüel düzeyi oldukça yüksekti. Mevcut Cumhurbaşkanımızın iyi bir şiir okuyucusu olduğunu şiiri hissederek okuduğunu dünya âlem bilir. Fakat fakat şu: Reçete yazmak haddim değil. Ne söylesem boş...

DEM-İ VUSLAT

Ahmet Süreyya Durna

Deprem olmuş tufan kopmuş fark etmez
Deli gönlüm bir sevdadan çark etmez
Ne vazgeçer ne de uslanırım ben.

Gam değil ekmeğim, aşım kesilse
Kör testere ile başım kesilse
Aşkın sofrasında beslenirim ben.

Sırılsıklam vurgunum can dostuma
Ağma bulut! Çakma şimşek üstüme!
Yağmur yağmasa da ıslanırım ben.

Enginlerde sığmaz içim içime
Oturmaz kalıba, girmez biçime
Çıkar yükseklere seslenirim ben.

Seferber olsa da eşyanın tümü
Hiç bir kuvvet taşıyamaz yükümü
Kendi yüreğime yaslanırım ben.

Bir elimde cımbız, birinde tarak
Körler aynasına gözsüz bakarak
Karanlık gecede süslenirim ben.

Gücenmeyin, darılmayın boşuna
Çene çalıp yorulmayın boşuna
Altın olsam gene paslanırım ben.

Ölüm döşeginde en zor anımda
Sevgili! Yeter ki sen ol yanımda
“Dem-i vuslat” diye hislenirim ben.

TAHMİN

Âşık Muhsinoğlu

Közü canlı külü canlı
Aşk ateşi yansa gerek
Ayrılınca alev alev
Kavuşunca sönse gerek

Aklımı alması yetmez
Ömrümü çalması yetmez
Dilimde kalması yetmez
Yüreğime inse gerek

Ninem kirman çeviriyor
Durmadan yün eğiriyor
Benim gözüm seğiriyor
Yârim bana dönse gerek

Ben köle o sultan diye
Kabul ettim ferman diye
Yaradan’a kurban diye
Babam beni sunsa gerek

Dağ taş beni dinliyorsa
Hâllerimi anlıyorsa
Kulaklarım çınlıyorsa
Annem beni ansa gerek

Aşk ölüm değilmiş meğer
Aşk için ölmeye değer
Yâr olaydı bahtım eğer
Duyar mıydım şansa gerek

ÂŞIK ŞİİRİNDE ÇUKUROVA: 2

KARACA OĞLAN'IN ÇUKUROVASI

Prof. Dr. Saim Sakaoglu

Âşık edebiyatımızın baş âşığı muhakkak ki Karaca Oğlan'dır. Ancak unutulmamalıdır ki bu edebiyat dalında Karaca Oğlan'ı aratmayacak, onun başarısını yakalayacak başka âşıklarımız da vardır. Şu veya bu âşık diyerek ortalığı velveleye vermeye de gerek yoktur. Muhakkak ki her âşığımızın üstünlüğünü kabul edeceğimiz meziyetleri vardır.

Karaca Oğlan'ın bir Çukurova âşığı olduğunu biliyoruz. Ancak onu il, ilçe, hatta beldelerinin tanıtılmasında, turizmine canlılık katmasını sağlamakta, ticaret hayatına hareketlilik getirmesinde aracı olarak kullananların olduğunu unutmamak gerekir. Yayımlanan bir raporda, ona ait olduğu büyük iddialarla ortaya konulan mezar taşının gerçek olmadığını anlaşılmamasından sonra bazı çenelerin kapanır gibi olduğunu görüyoruz. Dileğimiz, gerçeğin görülmesinden sonra o çenelerin bir daha açılmamasıdır.

Karaca Oğlan adlı kitabımızda (Ankara 2004 ve 2012, Akçağ Yayınevi) tam on Karaca Oğlan'ın varlığını ortaya koymuştuk. Elbette geri kalan dokuz Karaca Oğlan'a sahip çıkanlara söyleyecek bir sözümüz yoktur, yeter ki 17. Yüzyılın âşığını amaçları için kullanmasınlar.

Aşağıdaki koşma 'bizim' Karaca Oğlan'ımızın bir şaheseridir. Bu baş âşığa yakışacak güzelliktedir. Önce şiirimizi dikkatlice ve sindire sindire bir okuyuverelim. Bir küçük hatırlatma: Bu şiiri okul müsaferelerinde şiir okuyan çocuklar gibi okumamaya çaba gösterelim,

*Çukurova bayramlığın geyerken
Çıplaklığın üzerinden soyarken
Şubat ayı kış yelini kovarken
Cennet dense sana yakışır dağlar*

*Ağacınız yapraklarla donanır
Taşlarınız bir birliğe inanır
Hep çiçekler bağrınızda gönenir
Pınarınız çağlar akışır dağlar*

*Rüzgâr eser dallarınız atışır
Kuşlarınız birbiriyle ötüşür
Ören yerler bu bayramdan pek üşür
Sümbül niçin yaşlı bakışır dağlar*

*Karac'Oğlan size bakar sevinir
Sevinirken kalbi yanar gövünür
Kımlandanır hep derdlerim devinir
Yas ile sevincim yıkışır dağlar* (Sakaoglu 2004: 579 ve 2012: 572)

Âşığımız, Çukurova'yı benzetme dünyasının pek çok güzelliğiyle övüyor ve dört yüz yılın ötesinden tanıtmaya çalışıyor. Mısralara bir göz atarsak göreceğiz ki, klasik şairlerimizin Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalar ve Doğu dünyasının motifleriyle süslemeye çalıştıkları bir gerçeği kolaylıkla mısralarına istif edebilmiştir. Şu iki mısrada Karaca Oğlan'ı bulmak ve onu takdir etmek boynumuzun borcudur.

*Çukurova bayramlığın geyerken
Çıplaklığın üzerinden soyarken*

Bir ova düşününüz ki bir yandan bayramlığını giyecek, öbür yandan da çıplaklığını üzerinden kovaçaktır. İlk bakışta burada bir tersliğin olduğunu görür gibi oluyoruz. Oysa burada baş âşığımız baharın gelmesiyle yapraksız ve çiçeksiz kalan ağaçlar, çayır çemensiz kalan ovalar artık vaz geçilmez parçalarına

kavuşmuş olmaktadır. Öte yandan ise bu güzellikler bir süredir çıplaklığın sıkıntısını çeken Çukurova'nın artık bambaşka bir havaya büründüğüne işaret etmektedir.

Çıplaklığın soyunması ne demektir? İşte Karaca Oğlan'ın baş âşıklığı burada ortaya çıkmaktadır. Yapraksız, çiçeksiz ve çayır çemensiz bir ortamın vaz geçilmezlerine kavuşması, bir süslenme, bir güzelleşme değil, var olan çıplaklığın ortadan kaldırılması anlamını taşımaktadır. Böylece Çukurova için bir bayram havası yaratan ortam ortaya çıkmakta, o, üzerini kaplayan çıplaklıktan da kurtulmaktadır.

Şubat ayı kış yelini kovarken

.....

Rüzgâr eser dallarınız atışır

.....

Ören yerler bu bayramdan pek üşür

Sümbül niçin yaslı bakışır dağlar

.....

Yas ile sevincim yıkışır dağlar

Şubat ayının kış yelini kovması, ağaç dallarının rüzgâr sebebiyle sallanmalarının bir tür âşık atışması gibi algılanması, ören yerlerin âdeta birer insanmış gibi üşümesi ve daima bir hasreti yaşayan sümbüllerin ise yaslı gözlerle çevreye bakmaları âşığımız mısralarında birer süs gibi gözlerimizi yaşartmaktadır. Bu güzelliklerin mısraların yapı taşı olarak ele alınması aşamasında kelimelere 'gizli saklı' anlamlar yüklenmemiş, sözlüklere ve edebî sanatlar kitaplarına baktıracak herhangi bir çözümsüzlüğe başvurulmamıştır. Kısacası, o bir âşıkçadan öte bir Karaca Oğlanca söylemeyi yeğlemiştir. Bu söyleyişler tam birer Karaca Oğlanca söyleyiştir.

Çukurova üzerine bir Karaca Oğlan şiiri daha...

Çıktım yükseğine baktım

O dağların salın gördüm

İndim pazarını kurdum

O dağların hörün gördüm

Yandı Çukurova yandı

Eli bazlı beğler indi

Tutu uçtu kumru kondu

Akça Deniz gölün gördüm

Sevdiğimin adı Ayşa

Zülfünü dizmiş ak döşe

Yolum uğradı Maraş'a

Bedestenin şalın gördüm

Göğsünde yaylanın hası

Silindi gönlümün pası

Mor sümbüllü mağarası

Dedebel'in karın gördüm

Erciyes'te yağan karlar

Seher ile göçen eller

Zamantı da Elif derler

Bir güçücek gelin gördüm

*Çağır Karac'Oğlan çağır
Taş düştüğü yerde ağır
Güzel sevmek günah değil
Ben kitapta yerin gördüm* (Sakaoğlu 2004: 513 ve 2012: 506-507)

Karaca Oğlan bu semaisinde ise birbirini bütünleyen farklı konuları mısralarına döküvermiştir. Ama o, bu şiirinde her şeyden önce bir Çukurova haritasını çizmeye çalışmaktadır. İşte haritanın çizgileri...

Akça Deniz gölün gördüm

.....

*Yolum uğradı Maraşa
Bedestenin şalın gördüm*

.....

*Mor sümbüllü mağarası
Dedebel'in karın gördüm*

Erciyes'te yağan karlar

.....

*Zamantı'da Elif derler
Bir güçücek gelin gördüm*

Mısralara dökülen yer adlarının hangi illerimizde olduğunun değerlendirilmesini sizlere bırakıyorum. Coğrafya ile iç içe yaşayan hayatını dağlarından ovalarına, ırmaklarından göllerine adadığı coğrafya elbette onu da peşine takıp götürecektir. Ancak bütün bunların sonu vurucu bir söyleyişle bitmeliydi:

*Güzel sevmek günah değil
Ben kitapta yerin gördüm*

Ona göre Çukurova güzellerin yatağıdır, otağıdır, vatanıdır. O, nereye baksa bir Çukurova güzeline görecektir. Çünkü kitapta güzel sevmenin günah olmadığını görmüştür. Onun için Karaca Oğlan,

*Ben güzele güzel demem
Güzel benim olmayınca,*

diye âdeta kendi kanunlarını dile getirmektedir.

*Yandı Çukurova yandı
Eli bazlı beğler indi
Tutu uçtu kumru kondu
Akça Deniz gölün gördüm*

Çukurova niye yanar ki? Karaca Oğlan'ın aşkından mı, bölge insanının sarı sıcak dediği hava olayından mı? Cevabın Karaca Oğlancası elbette ilk görüşümüz olacaktır, onun için başka bir sebep düşünülemez.

Ancak onun dilinden düşürmediği bir kuş vardır: Turaç... Burada ise coğrafya adlarında olduğu gibi, kuş adlarında da bir yol haritası çizmektedir. İş, artık kuşbilimcilere kalacaktır: Baz, tutu, kumru...

Karaca Oğlan'ın şiirlerinde Çukurova coğrafyası insanıyla, bitkisiyle, kuşuyla, dağı ve ovasıyla birlikte görülür. Bunlar, âşığımızın şiirlerinin olmazsa olmazlarıdır. Bunlarsız bir Karaca Oğlan düşünülemez. Nasıl ki bir Karaca Oğlan'sız Türk saz şiiri / âşık şiiri düşünülemezse Çukurova'sız da bir Karaca Oğlan düşünülemez, Ele aldığımız iki şiirimi de içine alan kaynak kitabımızın yer adları ile ilgili bölümüne bir göz atılırsa onun şiirlerinin bir yer adları sözlüğü de oluşturduğunu görebileceğiz.

O bir gezgin âşıktır, o bir güzellerin âşığıdır, o belki de büsbütün Çukurova'nın âşığı, daha ilerisi, Çukurova güzellerinin âşığıdır, böyle bilene...

TEMEL TAŞI

Ali Daşkın

Bir binanın temeline taş attın
Taşına arkalan, temel taşım ben.
Bırak kuzulasın göz bebeklerin
Yanağına düşen ılık yaşıım ben.

Bir yola yollandın elinde kalem
Kavak ağaçları seni yazacak.
Ömrün defterine bir yazı yazdın
Onu ancak ölüm gelse bozacak.

Fırtına kuşunu değiştin bir an
Çılgın dalgaların konağı oldun.
Son verdin hasretin kör gemisine
Deniz mayasının yanağı oldun.

İlk önce titredi ama bir anda
Tuttuğun yol oldu, yolak olmadı.
Biraz aksattılar ayaklarını
Fakat büdremedi, çolak olmadı.

Ocağı tanıdın, ateşi duydun
Tuz saldın benliğin sıcak aşına.
Şu ay, yıldızların elinden tutup
Her an dolanacak güneş başına.

Kesme ışığını tepelerimden
Yükselsin başımız Savalan gibi.
Yazılsın aşkımız tarih taşına
Ne eğlence gibi, ne yalan gibi.
Zerdüş'tün ateşi can alan gibi...

ESKİLERİN ARDINDAN

Metin Mert

Eskiler yükünü denkleyip gitti.
Çoluk çocuk gurbet ele açıldı.
Her biri kendince birer yığitti
İplerde dizili boncuk saçıldı.

Eskiler yükünü denkleyip gitti
Pencereler küstü kapılar yasta
Telaşlı sabahlar boynunu büktü
Sevinçler kederler bakır bir tasta

Eskiler yükünü denkleyip gitti.
Kalaylı kaplara vurdu yüzleri
Acılar üstüne acı eyitti.
Hüzünlü yazlarda tırnak izleleri

Eskiler yükünü denkleyip gitti
Sürmek bir rüyaydı bağı bostanı
Ömrünce koynunda bir dağ büyüttü
Tükenmez sanılan ömür destanı

Eskiler yükünü denkleyip gitti
Boşluğu kararsız yeniler aldı
Söz ayağa düştü baş olmak bitti
Onlardan geriye masallar kaldı.

YETİM GİBİ

Mevlüt Yavuz

Sen gittin usulca, büktüm boynumu
Kaderine razı, bir yetim gibi
Kollarımla kenetledim, koynumu
Sadık kalsın diye, niyetim gibi

Dağlara denize, yüz sürmez oldum
Yönümü semaya, çevirmez oldum
Artık kimselere, sır vermez oldum
Aşkına karşılık diyetim gibi

Ömrün, dayanılmaz zor kışlarında
Gurbetin, amansız yokuşlarında
Ruhumu erittin bakışlarında
Urgana sarıldım, ziynetim gibi

Yanaklarım ıslak, gece bulutsuz
Sözcükler derbeder, hece umutsuz
Üzerime doğan, güneşim mutsuz
Her başlangıç sanki bir bitim gibi

ZAMANDA YOLCULUK

Halil Bozdoğanoglu

Katranlar kadrana damlayıp durdu
Bu gece can verdi cansız olanlar
Nur yüzlü bebekler dede oldular
Ben aynı mekânda yol eskitirken
Âlemle lisansız dil eskitirken

Zamandan sarnıçla çektim eskiyi
Yenide ne kadar eski kalmışsa
Bedensiz dolaşan doldu odama
Sıyrıldım kendimden daldım âleme
Sığmaz ki olanlar söze kaleme

Yok olan var oldu var olan nerde
Karun ile Nemrut bir çukurdalar
Ruhumu çarmıha gerdim bu gece
Emaneti verdim ilk sahibine
Mülkü teslim ettim mülk sahibine

YEŞİL SANCAK VE GÖLGE

Hasan Nalçacı

Az gitmedim uz gittim
İki kış bir güz gittim
Alayına düz gittim
Vardım bir viran mülke

Aştım bin bir dereden
Kutluk vermiş yaradan
Geçtim puldan paradan
Muradım yalnız ülke

Yesevî'den el aldım
Eğleşmedim yol aldım
Rum iline kök saldım
Vatan eyledim Türk'e

Atam Oğuzhan idi
Atım küheylan idi
Yüreğim ceylan idi
Tamah eylemem kürke

Az gitmedim uz gittim
Dosdoğru yavuz gittim
El-Emin'den işittim
Yeşil sancak ve gölge.

DAHA

Mehmet Rayman

dağ tepe giderim gelemem daha
öksüz güller açar kokusu vaha
düşen yaprakların elinde kaldım
yazımın harmanı çok sıcak daha

gelenden gidenden çatlıyor ayna
eğledim atımı terkim boş daha
dikili taşların içinden geçtim
göçünü yüklemiş gidiyor oba

ipliğim iğneden geçmiyor kaba
şayak kumaşlarım dayanır yaza
atlasın rüzgarı çipil gözlü kum
taşın iliğine sığındım bir daha

alinyazımız ak mermere kara
gün düşer yazından bu gömütlüğe
ışkın dal üstünde tomurcuk gülüm
başına tutkun bir bölük tarla

SÖZÜN KÜLÜ

İbrahim Eryiğit

Eylüle batmış yaşıım ömrümün sonbaharı
Söner nefsin ateşi pişmanlık dipsiz kuyu
Artık yapraklar gibi her şeyin rengi sarı
Hayat akar giderken durulur gönül suyu

Dökülür sözün külü gönül sükûta başlar
Ben bilmemden başkası çıkmaz cümle olarak
Yunus'a öykünerek geçer aylar ve yıllar
Hayret makamlarında gözün ferî solarak

Zamanın sürekliliği doğumdan ölüme dek
Hayıflanmak boş artık gaflet kaplı günlere
Hayatın sahte yüzü hazlarla dolu hendek
Ölünce uyanılır ölümsüz gerçeklere

GİDİYORUM

İlker Gülbahar

Koşarak geldim sana, iki elim kandaydı
Saatler dakikaya indi de gidiyorum
Kavuşma uçuk mavi, seher sarı tondaydı
Bulut dağıldı yağmur dindi de gidiyorum

Biliyorum zor oldu bizim için bu veda
Birbirine karıştı dudaklarda elveda
Gün ışıırken bulaştı her söze aksiseda
Gözyaşımız ateşle yundu da gidiyorum

Kıyamet koptu sanki göğşe erişti sesler
Tutku ırmağı coştı dizginlenmez hevesler
Boğuldukça boğulan kesik kesik nefesler
Düğüm üstü düğüme döndü de gidiyorum

Bağlılık hedefine gerildi sevda yayı
Sancı denizi boğdu yürekte her bir koyu
Hızır'dan ikram gelen abıhayatın suyu
Marmara çirasıyla yandı da gidiyorum

Gidiyorum yüzünden gülüşler avuçlayıp
Gidiyorum kendimi sadakatle suçlayıp
Bir'i yetmezmiş gibi iki derdi üçleyip
Yüreğim gerçeğine kandı da gidiyorum

MECNUN DÜŞLERİ

Nuri Peksöz

Dillere sığmayan bir kedersin sen,
Olmadı aşkına beyan sevdiğim.
Mecnunum, düşlerin ardındayım da,
Yok mudur sesini duyan sevdiğim?

Figan etsen güller bilmez kederi,
Şaki olur hasret, keser yolları,
Bilirdin dünyada bütün dilleri,
Var mı bu lisanı diyen sevdiğim?

Bu felektir her ahını beğenmez,
Namahremdir her söz nadana denmez,
Münkirin azığı haramdır, yenmez,
Döktüğüm gözyaşı ziyan sevdiğim.

Leyla'nın masalı böyle okunmaz,
Pervane olanlar nardan çekinmez,
Gayri bu gam yüreğine dokunmaz,
Aşk bir imtihandır dayan sevdiğim.

KARAR

Mevlüt Yavuz

Yürürüm ya, bastığım yer yol değil
Zindandaki bahtıyarı ararım
Boşluktayım, tutunduğum dal değil
Yüreğimle bir yüreği sararım

Giden gelmez, bir dünyada
Gelen gülmez, bir dünyada
Ölüm, ölmez bir dünyada
Kime bel bağlayayım

Ortak olduk, onun bunun suçuna
Cevap vermediler, “neden”, “niçin”e
Bal sundular, zehir katıp içine
Bunun hesabını, kimden sorarım

Kullar azık, bir dünyada
Masum ezik, bir dünyada
Maya bozuk, bir dünyada
Neremi dağlayayım

Tövbe kapısına geldim diz çöktüm
Rahmet sahibine, göz nuru döktüm
Yüreğimden tüm hatırları söktüm
Geldiğim yol kadar, bütün zararım

Gelen gider, bir dünyada
Zulüm, keder, bir dünyada
Ölüm, kader bir dünyada
Ben, neye ağlayayım

PİR SULTAN ABDAL

Musa Göçer

“Kul olayım kalem tutan ellere” deyip mısralarıyla gönül kapılarını açan, nameleri ile gönül telimizi titreten aşk ehline selam ile başlasın kalemimin kâğıda değdiği yerdeki insana semahım.

Bu bir biyografi değil bu bir tarih yazısı hiç değil. Bu insana gönül gözüyle bakıp aşka inananları yâd etme cemidir. Gönül iklimimizin ulu çınarlarına vefa diye yola çıkıp bir selam ile analım isimlerini gön-lümüzde taze turalım istedik.

İlk selamımız Yedi Ulu'dan biri olan türkülerimizin hiç ölmeyen hiç ölmeyecek ustası

“Koyun beni hak aşkına yanayım
Dönen dönsün ben dönmezem yolumdan”

diyen Pir Sultan Abdal olsun istedim. Horasan'dan çıktı yola Toy'da verdi mola. Sivas ellerinden Banaz köyünü yurt tuttu gönlüne. Yıldız denen güzel bir dağın yamaçlarında kır çiçekleri oldu açtı sözleri. Gün oldu aşka kement gün oldu zulme direnç oldu. Doğru bildiği yolda yoldaş oldu hakikate. Ali ile namaza Hüseyin ile cenge durdu, vurdu sazın teline gönlümüze bağdaş kurdu. Onun tek derdi gönlümüzde iz bırakmak kendisinden sonrada sevgiye kardeşliğe inanan haksızlığa direnen nesiller yaratmaktı. O insanın esasen adı unutulunca öldüğünü bilen bu düstur ile yazan ölümsüzlerden oldu. Bu bakış ile kendisinin dediği gibi gönlümüze hep sefa geldi.

“Öl dediğin yerde ölürüm, derdin
Kal dediğin yerde kalırım, derdin
Her derdine derman olurum, derdin
Hele bir yol safa geldin, desene”

Bizim kültürümüzde tarih hep bir yalan oldu yol diye önümüze serildi. Kendi değerlerinden bihaber yaşam süren yeryüzünün tek milleti olduk. Bu fütursuz bakışımızdan Pir Sultan Abdal'da aldı payını. Bir mısraını bile algılayamayacak beyinlerin kestiği ahkâma mahkûm ettik biz onu. Gün geldi durulmasa da sular yankılanmaya başladı onun avazı türkü türkü ilden ile dilden dile.

Zulme başkaldırının dost adına kaygının adı oldu o.

“Deryadan bölünmüş sellere döndüm
Ateşi kararmış küllere döndüm
Vakitsiz açılmış güllere döndüm
Dost senin derdinden ben yana yana.”

Pir Sultan Alevi-Bektaşî öğretisinde “Yol eğitimi” denen bir pişme sürecinden geçti ve bu eğitimin sonunda yunmuş, pak olmuş canlardan biri oldu. “İstemem taharet yundum da geldim” diyenlerin en başında oldu. Her yazdığı her söylediği Anadolu'da ses oldu. Asırlar geçse de dillerde pelesenk, gönüllerde taht oldu. Kaynaklardan anlaşıldığı kadarıyla okuryazar olduğu bilinen ve bir şiirinde böyle seslenerek;

“Pir Sultan'ım okuyan yazarım
Turap oldum ayaklarda tozarım”

diyerek insana verdiği değeri anlayabileceğimiz nice şiirlerin sahibi oldu. İnsan olma kemalinin önemi her fırsatta dillendiren Pir her yazdığında romanlar dolusu öğretiler sığırdı. Onun gönlüne düşen od yüzyıllar sonra hala içimizi yakıyorsa yürüdüğü yolun doğru olduğundan olsa gerek.

“Ezel hak dedikte çekildik dâra
Edep erkan bize yol oldu”

diyerek yaşama nasıl baktığını anladığımız dizelerinden Pir'in halet-i ruhiyesini anlayabiliyoruz.

Sosyal yaşama itirazının ve tasavvuf konularının dışında onun bir de aşk ile yunmuş bir gönlü olduğunu görüyoruz. Yar kelimesi zannımca en güzel onun dilinde ikamet etmiştir. Sevgiliye duyulan hasreti, yar firakıyla kavrulan gönlü en ince detayına kadar onda buluyoruz. Okuduğum onca hikâyenin onca kitabın içinde sevgiliye böylesine güzel bir sitem bulamadığımın altını çizmeden geçemeyeceğim;

“Karadır kaşların keman istemem
Şu gönlümden özge mihman istemem
Ölsem de derdime derman istemem
Ok vurup sinemi deldikten sonra

Coşkun çaylar gibi çağlamayan yar
Gönlünü gönlüme bağlamayan yar
Benim bu halime ağlamayan yar
Daha ağlamasın öldükten sonra”

Bu türkü gönlüme düştüğünde henüz yirmili yaşlardaydım. “Yâr” kelimesi öylesine içime işledi ki yaşıım otuz beşi geçtiğinde dünyaya gelen kızıma Özgeyâr adını verdim. Bu öğreti ile yandım kavruldum. Geldiğimiz noktada ve üzerinden asırlar geçmesine rağmen hayata dair hiçbir şeyin değişmediği görüyor çağımızın bir Pir Sultan'ı olmadığını görünce onun boynuna Hızır Paşa'nın taktığı urganı kendi boynumda hissediyorum.

“Bir kandilden bir kandile atılıp, turap olup yeryüzüne saçılırken” geldik bir yazınında sonuna. Anlaşılan o ki ne Hızır paşalar bitecek ne de Pir Sultan'lar. Gönül o ola ki; haktan yana ola zulme başkaldıra eğriye eğri, yanlışa yanlış diye. Yoksa ki yaşamak niye. Böyle bir kültürün mirasçı olduğum bu güzel insanları anlayıp algılayabildiğim için niyaz borcum olsun Yaradan'a.

Hızır paşalar oldukça Pir sultan Abdallarda olacak diyerek o güzel yüreklerin önünde saygı ile eğilip Pir'in dizeleri ile veda ediyorum size.

“Hızır paşa bizi berdar etmeden
Açılın kapılar şaha gideyim
Siyaset günleri gelip çatmadan
Açılın kapılar şaha gideyim
Yıkılın kaleler dosta gideyim

Kalenin kapısı daşdan demirden
Yanlarım çürüdü yaşdan yağmurdan
Bir kimsem yoktur ki dostu çağırtam
Açılın kapılar şaha gideyim
Yıkılın kaleler dosta gideyim

Çıkarım bakarım kale başına
Mümin Müslümanlar gider işine
Bir ben mi düşmüşem can telaşına
Açılın kapılar şaha gideyim
Yıkılın kaleler dosta gideyim

Abdal Pir Sultan'ım ye Hızır Paşa
Bizi hasret koydun kavim gardaşa
Yazılan mı gelir sağ olan başa
Açılın kapılar şaha gideyim
Yıkılın kaleler dosta gideyim”

İNFİTAR

Süleyman Pekin

Ey yüzü gece parçacıklarıyla örtülü
Ve perde perde mağara gözlü Dekyanus
Bir Yunus alasabahı kadar köpürtülü
Bilemediğin bir vakte gebedir okyanus

Bir hüruç bereketiyle sarsıldı gövdem
Bu iniltili surların Hasanı mısın sen?
Bir ikindi gölgesine ilmiklendi vadem
Söyle ölüm Yeşilköy Havaalanı mısın sen?

Ve şimdi merhametine kurban olduğum ey
Karanlığı cismime sar da sar aman eyvah
Teklifsiz sevdalanmak toprağa ne tuhaf şey
Ya Settar, ya Cebbar, ya Gaffar, ya Allah!

BOĞAZDA KUŞLAR

İsmail Özmel

Bir kuş süzülüyor kanat çırparak
Belli sevincinden gülüyor toprak.

Hür ufuklardan zevk aldığı belli,
Geçiyor bayrağı selamlayarak.

Gemi boydan boya yatmış sulara
Uyandı balıklar ılık çalarak.

Bir ahenk içinde kürekle deniz
Sevgi dağıtıyor nefes alarak.

Zamansız bir çılgılık çatanalardan
Çocuklar uyandı bak ağlayarak.

Tarıyor denizin ak saçlarını
Misina takılmış bir sürü tarak.

Alıyor pasını tüm kıyıların
Bir gemi bordası bak yalayarak.

Yalılar habersiz geçen zamandan
Taşlarda izler var sulardan berrak.

YAR Dİ GEL (YEDEKLİ KOŞMA)

Taner Karataş (Mîzânî)

Gözlerim yolunu gözler dolandır
Hasretin canıma yetti yâr di gel
Ben âşığım yâr di gel
Yalvarırım yâr di gel
Sensin derdime çare
Hasret bağrım yardı gel
Bu can durmaz seni özler dolandır
Dünya muhabbetim bitti yâr di gel

Dedim nazlım gel de bağla yaramı
Ya gel bağla ya da dağla yaramı
Ben âşığım yâre mi
Kimse bilmez yaramı
Yâr yaman yara bağlar
Yâr bağlasın yaramı
El ne bilir otur ağla yaramı
Hal bilmez yaramı tuttu yardı gel

Dedim Mîzânî'ye yetir çareyi
İnsafa gel derde eyle çareyi
Ben âşığım çareyi
Eyle derde çareyi
Tabip yetersiz kaldı
Sende buldum çareyi
Seven sevdiğine eyler çareyi
Sevda sol yanıma yattı yâr di gel

BAKARSIN

Ömer Kaplan Kozanoğlu

Hor görme garibi uzat elini
Verdiğin bir lokma servetin olur
Bir küçük tebessüm bile çok şeydir
Ağular bal olur, şerbetin olur

Dikensiz gül var mı hani nerede
Suyla çamur akar aynı derede
Israr et kendine rağmen sevgide
Belki de bir kadın cennetin olur

Nerede yaralı varsa sarılsın
Yarının hamuru aşkla karılsın
Gönülden gönüle bir yol kurulsun
Koca bir insanlık milletin olur

Nedir bu savruluş sağda ve solda
Çöller güle dönsün varsın sen sol da
Yunus ol düş yola kalsan da yolda
Yaradan'a giden gayretin olur

AYNALAR

Ali Kemal Mutlu

Kadim bir dostluđu lađvedip sen de
Kendimle bağımı kestin aynalar!
Sen ki gonca iken gülüp yüzüme
Şimdi koca iken k st n aynalar!

DeđiŐir her cisim estik e her dem,
O dert ki sürmeye bulunmaz merhem.
“Gen liđin kıymeti geçmiŐtedir.” hem
Deyip de gerçeği kustun aynalar!

Hani ki g l Ő m sende g neŐti,
Hani ki sa larım sırmaya eŐti,
Őu servi endamım nasıl değişti,
Nedir varlığıma kastın aynalar?

Eđilir önünde vaktin her beden
Ve taŐar hakikat bir gün heybeden.
Yüz yüze bakardık ah şimdi neden,
Hayat ıŐıđımı kıstın aynalar?

YANGIN

Ahmet Yalçınkaya

Per emine düşen bir damla olsam
Yüzüne  rkek e konan g z izi
Sır g lleri açsa kokunla dolsam
R yamı örtmeden zaman denizi

O vakit gökleri sarsa s rurum
Biraz insaf etse sinemdeki kor
Kanadım tutuŐmuŐ bak ne diyorum
Artık r zg rlara yol göstermem zor

Şimdi bir tutkunun orta yerinde
Tuhaf  zleminle őaŐmıŐ endazem
Gözlerinin titrek harelerinde
Bir  izgi olsam da dađılsa gizem

TÜRKİYE’M

Elvin Mütaliboğlu

Ay Yıldızlı bayrağına kurbanım
Her taşına toprağına kurbanım
Dalındaki yaprağına kurbanım
Tek varlığım sensin ancak Türkiye’m.

Senden ayrı senden uzak düşmüşüm
Ben o yüzden yaşayarak ölmüşüm
Bir bakarsın sana geri dönmüşüm
Kalbimdeki yanan ocak, Türkiye’m.

Senin için tüm dağları aşarım
Çocuk gibi kucağına koşarım
Ben gurbette nasıl mutlu yaşarım
Yüreğime gam dolacak, Türkiye’m.

Mert millete gül vatana hasretim
Cennet gibi şu cihana hasretim.
Minarende her ezana hasretim
Özlem beni hep yakacak, Türkiye’m.

Ecel beni erken bulursa yaman
Yad ellerde öksüz koymayın aman
Vatanıma gömün beni o zaman
Ruhum senle var olacak Türkiye’m.

Gurbet elde sensiz kalmak bir mâtem
Mutlu mesut hayat kurmak bir mâtem
Sen olmadan nefes almak bir mâtem
Neşem sensiz bak solacak, Türkiye’m.

Acım büyük dert bu kalbimi dağlar
Beni yalnız garip olanlar anlar
Mütaliboğlu için için çok ağlar
Gözyaşları hey akacak, Türkiye’m.

VATANIM

Songül Özel

Yıllarca yedirdi içirdi bizi
Çatmadı mübarek hilal kaşını
Yüksekte tuttu hep dimdik başını
Vatanım yoluna canım fedadır.

Yiğit Köroğlu’yla nara atardın
Doludizgin atla şaha kalkardın
Düşmanla eğleşir caka satardın
Vatanım yoluna canım fedadır.

Yunusla dertleştin hakka ulaştın
Düşmanlarla cenge epey alıştın
Yesevî dinleyip hikmeti aştın
Vatanım yoluna canım fedadır.

Yıldırım’la coştun hep dağ taş aştın
Fatih’le yürüyüp hakka ulaştın
Kanuni’yle cenge epey alıştın
Vatanım yoluna canım fedadır.

Kara toprağına kurban olayım
Aşkınla delirip nâdan olayım
Öleyim yoluna şâdan olayım
Vatanım yoluna canım fedadır.

Çiğnetmem bir karış toprak, zalime
Düşse yaprak daldan, vermem haine
Ceddimden miras bu, bize hediye
Vatanım yoluna canım fedadır.

Cennete uçmaya şehadet yeter
Hakkı sevenlere velayet yeter
Günaha girene nedamet yeter
Vatanım yoluna canım fedadır.

Şiir edebiyat dünyasının tartışılmaz “başrol oyuncusu”dur. Bu yüzden açılışlar, törenler, kapanışlar çok zaman şiirle yapıldığı gibi konuşmayı destekleyecek şekilde aralara da ana direk olsun diye şiir okunmazsa konuşmanın bir yanı eksik kalacakmış gibi illaki şiir konuşmanın her zaman ana elemanları arasında olmuştur.

Her yazar hayatının bir döneminde şiir yazmış daha sonra deneme, hikâye, roman, inceleme yazılarına dönmüş olabilir bu yüzden gönlünde şiire açılan bir penceresi olmuştur.

Her ay adresime gelen derilerde kim var kim yok diye isimleri taradıktan sonra serde şairlik olunca da ilk önce şiirleri okumaya başlarım. Öyle zamanlar olur ki bırakın şiiri, şiirden bir dizelik ruh tadı bulabilmek için adeta keçi boynuzu yemek zorunda kalırım. Bazı zamanlarda ise aradığım ruhumu dinlendirecek şiirlere rastladığımda da şiirin deryasına dalan bir bahri olurum.

Şair elbette yaşadığı çağın şiirini yazar. Yaşadığı çağda insanın yüreğine dokunan kelimeleri nerede, nasıl, ne şekilde kullanacağını bildiği müddetçe şiiri okurda aksiseda bulur. Her dergi yönetmeni hem dergisine zenginlik katacak, hem okuruna güzel şiir sunma gayreti içinde olur. Öyle zamanlar olur ki bütün bu gayretlerine rağmen dergiye iyi şiir gelmez dosyasında biriktirdiği şiirleri dergi sayfasına serpiştirir.

Şiirin okura dokunup dokunmaması da şairinin kúpünde ne varsa dışarıya onun sızması gibidir. Bu durumu; her ağaç yer yıl bir öncekinden daha güzel meyve vermez şeklinde de düşünebiliriz. Neticede ağaç ağaçtır, bazen gözümüzü ve gönlümüzü doyuracak şekilde meyve verir bazen de tadımlık bir kaç meyve verir. İşte tadımlıkta olsa ağacın meyvesi meyvedir. Az ya da çok beğeniriz.

Bir şairin de her şiiri bize mutlaka dokunmaz. Bazen dokunur, bazen de bize uzaktan el sallar geçer. Bunu bir ileri uç oyuncusunun doksan dakika sahada kalıp gol pozisyonlarına girip atmadığı goller ya da pozisyon üretip atılması zor bir golü atması gibidir. İşte bize dokunan şiir de zor pozisyonda atılan gol gibidir. Sahada bulunan yirmi dört kişiden bu golü atabilenler hatırlanır ama aradaki oyuncular da oyunun ana unsurları arasında yerini alır.

Bir şairin, iyi, kötü, vasat şair olduğunu çok zaman kendisinden sonraki zamanlar belirler. Günümüzde popüler olan şairlerin şiirlerinin değeri okurunun yüreğine dokunabilmesi ve değişik zaman değirmeninde öğütüldüğünde de içinde bulundurduğu duyguların taze kalmasıyla karşılaştırıldığında anlaşılır.

Günümüzde geleneksel şiirin bittiğini, bunun yerini “modern şiir”in aldığını öne süren ve bu zeminde açılan tartışmaları bir kenara bırakalım diyenlere inat, âcizane bu geleneğin devam ettiğini hatta her şairin ister istemez bu gelenekten beslendiğinin -her ne kadar da bunu inkâr etme yoluna gitseler de- farkına varmadan bir şekilde dizelerin arasına kendiliğinden gelip oturan kelimelerden kaçıp kurtulamazlar.

Bir şair; hafif, batı, pop, klasik, yabancı müzik dinleyebilir ama bir türkünün ruhlarına verdiği gıdanın yüzde birini bir başka müzikte alamaz. Bu ister istemez bizi geçmişle gelecek arasında köprüden geçerken karşılaşacağımız hısımlar, akraba gibi ya tanıdık gelecek ya da kan bağıyla bağlılığını hissedecektir.

Yüreği olan sağda ya da solda bir şair, Rahmetli Abdurrahim Karakoç’un “Lambada titreyen alev üşüyor/Aşk kâğıda yazılmıyor Mihriban” ya da Âşık Veysel’in “İki kapılı bir handa / Gidiyorum gündüz gece” dizeleri akıllarına geldiğinde ya da bir türküde dinlediğinde ruhları acı fren yapmış bir otomobil gibi “zıncı diye” yerinde durur ve uzun süre bu dizelerin coğrafyasında gezinir dururlar.

Aslında var olan ama unutturulmak için özel gayret gösterilen geleneksel şiirin tellerine bir kaç kez dokunup geçen Süleyman Çobanoğlu sanki yeni bir şiir türü geliştirmiş gibi algılandı. Daha sonraki zamanlarda ise kısmen Ahmet Murat, İbrahim Tenekeci bu tele kâh parmakları ile kâh tırnakları ile dokunarak “biz de varız” -çok zaman hece ölçünün dışına taşarak- deseler de devamını getirmelidir. Yaklaşık otuz yıldır gelenekten faydalanarak günümüz şiirini yazmaya çalışmam gelecek zamanlarda görülür görülmez orasını bilmiyorum. Yine bu gelenekten faydalanarak günümüz şiirini yazan Alaaddin Soykan, Nadir Aşçı, Hüseyin Akın ile geleneksel şiiri iyi bilen ama ara sıra bunu şiirlerine de taşıyan, Metin Özarslan, Adem Konan ve Mehmet Aycı’yı da görmezden gelemeyiz.

Mevzuyu uzatabiliriz ama bize dokunan şiirlerden yola çıkarak Nurettin Durman ağabey ve onun son zamanlarda defalarca okuduğum bir şiirinden bahsetmek istiyorum. Hani atalarımız “Göl yatağında su eksik olmaz” derler ya; yan tarafa aldığım bu şiir de işte o göl yatağının şiiri.

Nurettin Durman ağabey, insani erdemlerle dolu, ömrünü insana ve şiire vakfeden kendi arazisi ol-

madığı gibi bir yerde bir dikili ağacı olmayan; göçtüğünde terekesinde şiir, deneme, hikâye kitaplarından başka bir varlığı bulunmayan, hayata güzel bakan, güzel yaşayan, Beylerbeyi'nde adı "Düş Çınarı" ile anılan ve çınarın karşında bir berber dükânı bulunan bir şair olarak kendisinden sonra da anılacak, anılarda yaşatılacak erdemli bir ağabey, güzel bir dost olarak -en azından ben böyle biliyor böyle düşünüyorum- kalacak şahsiyetli insanlar arasına adını karıştıran bir insan.

Nurettin Durman ağabey, ilerlemiş yaşına rağmen şiirden kopmayan devamlı üreten bir şair. Onu ilk defa Kardelen Dergisi ile tanıdım. Daha sonraki zamanlarda Düş Çınarı ve çeşitli dergilerin kurucu ağabeyi arasında yer aldı. Uzun süre bir gazetede köşe yazarlığı yaptı.

Rahat şiir yazan, şiiri ile şuuru örtüşen, başrol oyuncusundan ziyade karakter oyunculüğünü benimseyen ama hiç bir zaman "artist" pozu veremeyen safi bir şairdir. Şiir kitaplarını incelediğimizde zaman zaman gelenek damarlarından birisinin yetindiğini görürüz ama o, oyunu devamlı serbest şiirden yana kullanmayı sürdürmüştür. Belki bu şiirlerden -belki de ilki- şu *Gazel*'i Hece Taşlarında yayınlanmıştı. Bu tarz şiirleri başka nerede yayımlandı bilmiyorum ama Nurettin Durman Ağabey'in güçlü gelenek damarının varlığından haberdardım.

İşte bu gazeli ile birlikte bize dokunan bir başka şiiri *Sevmek de Meğer Yazılır Bir Kenara* başlıklı şiiri hecenin imkânlarından faydalanılarak adına serbest hece şiiri dediğim (7+7= 14'lü ölçü ile yazılan) ve bize dokunan bu şiir belki size de dokunur düşüncesiyle yazımız arasına aymayı uygun bulduk.

Gelenek damarınız kurumasın ağabey...

Gazel¹

*Dün gece mecliste perişan halin gördüm
Can ile canan arasında ahvalin gördüm*

*Felek bir devran etse sureta bir an gördüm
Ah ile çıkılsa keşke gönüller viran gördüm*

*Ey gönül halden hale geçerken kavlin gördüm
Cana işve değmez mi hançeri hain gördüm*

*Bak zatına ey dilbaz ateşte alevin gördüm
Ateş basmış gamzenin nasıl zevalin gördüm*

*Temaşa eyler imiş âlemi ahdin gördüm
Öyle bir hal içinde her hâl hayalin gördüm*

Sevmek de Meğer Yazılır Bir Kenara²

*Kaç zamanlı trenler çekip kendini yoldan
Bunca yükü taşısin insan baksın yüzüne
Buradan karşı yaka biraz eskimiş olsun
Bakmışız ki dalgası vurunca çarşılara
Bir ahımız kalmıştır ulaşsin diye aşkla
Bize bunca acılar bize zulüm kör olsun.*

*Bakmayın siz zamanın illetinden kahrından
Kibirden şatafattan çıkmasın hiç dışarı
Kendine yakışanı tutuyor ya üstünde
Demek ki başı sonu bir fiyaka iledir
Zamanın kırık kalbi varsın inleye dursun
Her şey bir şeye doğru her şey kendi iledir.*

*Baktığımız gökyüzü bize bakmış çok yıldız
Bu dünyanın çekilmez tarafı var mutlaka
Bir yanda zevk ü sefa bir yanda yoksulluklar
Nasıl açıyor olsun yangın yerinde güller
Bu çocuklar gülecek elbet var ki zamanı
Bir güzellik olacak nehirlerde sümbüller.*

*Söylemesi gereken sözün ince yerinden
İnsana bir yaşamak hakkıdır lazım olan
Demem o ki ne kadar kanlı bakışları var
Dolaşıyor dünyayı ölüm münadileri
Kopacak fırtınayı bekliyor elbet zaman
Arınsın diye hayat öldürsün kötülükleri*

*Yani her şeyin biraz yaşıyor gibi olsa
Bir karanfil gibisi bir güzellik bahçesi
Bir tebessüm konulsa insanların yüzüne
Ne kadar çekilmezi bırakıp bir kenara
Sabahın serinliği akşamın guruh vakti
Sevmek de meğer yazılır bir kenara.*

1 Durman Nurettin, "Gazel" *Hece Taşları*, S. 26, 2017, s. 3.

2 Durman Nurettin, "Sevmek de Meğer Yazılır Bir Kenara" *Yediiklim*, S. 342, 2018, s. 7.

KOVALI ŞİİR

Metin Özarslan

Boş kova gibiyim yana devrilmiş
İçimden son damla yere düşüyor
Güneşin sıcaklığı bana çevrilmiş
Kızgın alevlerde ruhum üşüyor

Bilmem hangi rüzgâr esecek şimdi
Beni tundan tuna fırlatmak için
Gövdemden kulpumu kesecek şimdi
Gözümü dünyaya kapatmak için

Ya hangi el tutup beni bir daha
Çevirip içime su dolduracak
Kimler uyandırıp beni sabaha
Yeniden hayata selam duracak

Tekrar bulacak mı sulu gövdemi
Aşına ellerin maşrapaları
İçimde yeşeren acı sevdami
Kıracak mı dostun kör sopaları

Bundan öte gidemiyor bu şiir
Kovanın dilinden şiir olur mu?
Şiir için elzem olan o şuur
Kendini bomboş bir ruhta bulur mu?

[kafdağının eteği]